

Sygn. akt I NWW 44/21

POSTANOWIENIE

Dnia 30 czerwca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Oktawian Nawrot

w sprawie z powództwa M. sp. z o.o. w T.

przeciwko Skarbowi Państwa – Prezesowi Sądu Okręgowego w K.
o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 30 czerwca 2021 r.

wniosku powoda o wyłączenie sędziego Sądu Apelacyjnego w (...) L. M. od
orzekania w sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym
w (...), sygn. I ACa (...)

pozostawia wniosek bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

W sprawie z powództwa M. Spółki z organiczną odpowiedzialnością w T.
przeciwko Skarbowi Państwa – Prezesowi Sądu Okręgowego w K. o zapłatę
(apelacja z 3 lutego 2021 r.; data prezentaty: 8 lutego 2021 r.), toczącej się przed
Sądem Apelacyjnym w (...) pod sygn. akt I ACa (...), powódka wniosła o wyłączenie
od orzekania w sprawie, w przypadku wyznaczenia do jej rozpoznania, m.in. SSA
L. M.. W uzasadnieniu powódka podkreśliła, że „wniosek strony nie jest oparty na
instytucji wyłączenia sędziego sądu powszechnego lub SN, albowiem w/w osoby
nie są sędziami. Nie zachodzą więc w ich wypadku przesłanki do rozpoznania
wniosku w trybie instytucji wyłączenia sędziego”. Przywołując uchwałę Sądu
Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA I-4110-1/20, powódka
stwierdziła, „iż nie ulega wątpliwości, że w/w osoby zostały powołane na wniosek
Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy

z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. Z definicji uniemożliwia to uznanie, że skład wyznaczony do rozpoznania sprawy jest prawidłowy i zgodny z prawem. Osoba nie mająca statusu prawidłowo powołanego sędziego po prostu nie ma prawa orzekać. Jej udział w procesie jest po prostu przestępstwem nadużycia uprawnień których nie posiada” (k. 13-14). Niezależnie od powyższego powódka podniosła, że „z dniem 4 stycznia 2021 r. pozostaje w sporze prawnym z w/w osobami orzekającymi w SA w [...]. albowiem strona złożyła pozew w SO w K. o wydanie zakazu orzekania w/w osób w sprawach z udziałem strony, gdyż każda z tych osób to Osoba nie mająca statusu prawidłowo powołanego sędziego po prostu nie ma prawa orzekać. Jej udział w procesie jest po prostu przestępstwem nadużycia uprawnień których nie posiada” (k. 14).

Postanowieniem z 13 maja 2021 r. Sąd Apelacyjny w (...) przekazał Sądowi Najwyższemu – Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych, celem rozpoznania, wniosek powódki o wyłączenie sędziego SSA L. M. od orzekania w sprawie I ACa (...).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 26 § 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz.U. 2021, poz. 154 ze zm., dalej: u.SN), do właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych należy rozpoznawanie wniosków lub oświadczeń dotyczących wyłączenia sędziego albo o oznaczenie sądu, przed którym ma się toczyć postępowanie, obejmujących zarzut braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego. Jednocześnie, stosownie do treści art. 26 § 3 u.SN, wniosek, o którym mowa w art. 26 § 2 u.SN, pozostawia się bez rozpoznania, jeżeli obejmuje ustalenie oraz ocenę zgodności z prawem powołania sędziego lub jego umocowania do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości. Sąd rozpoznający sprawę przekazuje niezwłocznie wniosek Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych celem nadania mu dalszego biegu na zasadach określonych w odrębnych przepisach. Przekazanie wniosku Prezesowi

Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych nie wstrzymuje biegu toczącego się postępowania.

Stosownie do przywołanych przepisów kognicja Sądu Najwyższego ograniczona jest do badania wniosku o wyłączenie sędziego obejmującego zarzut braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego. W pozostałym zakresie zastosowanie znajdują przepisy regulujące orzekanie w sprawach o wyłączenie sędziego w trybie procedury właściwej dla danej sprawy.

W niniejszej sprawie powódka złożyła wniosek o wyłączenie sędziego od orzekania, co powoduje, że poza jego zakresem leży zarzut braku niezależności sądu. Jednocześnie zauważyć należy, że uzasadnienie wniosku nie wskazuje na żadne okoliczności dotyczące ewentualnego braku niezawisłości sędziego, w szczególności powódka nie podjęła nawet próby uprawdopodobnienia, a nawet nie sformułowała zarzutu, że wskazana sędzia podlega jakiegokolwiek wpływom lub wskazówkom zewnętrznym w zakresie wydawanych postanowień oraz wyroków i innych czynności zmierzających do rozstrzygnięcia rozpoznawanej sprawy. Powódka nie podjęła również próby uprawdopodobnienia, ani nie sformułowała zarzutu, że objęta wnioskiem sędzia jest stronnica w stosunku do uczestników postępowania, zależna od organów pozasądowych, czynników społecznych lub politycznych, w szczególności partii politycznych.

Podniesiony zarzut obejmuje wyłącznie okoliczność powołania sędziego na urząd na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej w trybie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r., zaś jego celem jest podważenie statusu sędziowskiego wskazanych we wniosku osób. Powódka stwierdziła wprost: „w/w osoby nie są sędziami”. Konsekwentnie uznać należy, że podniesione we wniosku zarzuty wpisują się w dyspozycję art. 26 § 3 u.SN, a tym samym zgodnie z przywołanym przepisem wniosek należy pozostawić bez rozpoznania.

Na marginesie Sąd Najwyższy zwraca uwagę, że w dotychczasowym orzecnictwie kwestia czy zarzut powołania do orzekania sędziego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, spełnia dyspozycję przepisu art. 26 § 3 u.SN, była już wielokrotnie rozważana (z wielu zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 12 maja 2021 r., I NWW 17/21). W kontekście przywołanej przez powódkę uchwały połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu

Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. (BSA I-4110-1/20) zauważyć należy, że zgodnie z jej treścią, „[n]ienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. albo sprzeczność składu sądu z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2018, poz. 3), jeżeli wadliwość procesu powoływania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności”. Powódka, cytując wskazaną uchwałę, pominęła całkowicie implikacyjny charakter wypowiedzi Sądu Najwyższego, usuwając z niej jej konstytutywny element, czyli rację w postaci „naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności”.

W powyższym kontekście Sąd Najwyższy w pełni podziela pogląd wyrażony w postanowieniu Sądu Najwyższego z 8 maja 2020 r., I NWW 7/20, zgodnie z którym podstawą do pozostawienia wniosku bez rozpoznania, w oparciu o przepis art. 26 § 3 u.SN, jest sytuacja, w której wniosek nie spełnia warunków konstrukcyjnych (nie podaje okoliczności faktycznych i ich oceny prawnej, uzasadnienia lub uprawdopodobnienia zawartych w nim twierdzeń) lub ma charakter abstrakcyjny, tj. nie odnosi się do konkretnej sprawy lub dotyczy kwestionowania samego statusu sędziego.

Powyższa wykładnia art. 26 § 2 i 3 u.SN jest zgodna ze wskazaniem zawartym w wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 19 listopada 2019 r. w połączonych sprawach C-585/18, C-624/18 i C-625/18, A.K. i in. przeciwko Sądowi Najwyższemu. Interpretacja przepisów ustawy o Sądzie Najwyższym powinna bowiem uwzględniać, z jednej strony, zasadę braku drogi sądowej do kontroli powołania sędziego w polskim porządku prawnym, a z drugiej strony – konieczność zapewnienia skutecznej ochrony strony w konkretnym postępowaniu do rozpoznania sprawy przez niezawisły i bezstronny sąd. Wykładnia powołanych przepisów dopuszcza możliwość kontroli tego czy w konkretnej

sprawie nie dochodzi do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. W świetle powołanego wyroku TSUE z 19 listopada 2019 r. do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności może dochodzić, jeżeli osoba została powołana na stanowisko sędziego na skutek rekomendacji Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r., a przy tym zachodzą dodatkowe okoliczności, które świadczą o naruszeniu wskazanych standardów niezawisłości i bezstronności w konkretnej sprawie i w jej konkretnych okolicznościach. W takiej sytuacji mogą wystąpić podstawy do rozstrzygnięcia merytorycznego wniosku w zakresie art. 26 § 2 u.SN, czego skutkiem może być wyłączenie sędziego od rozpoznawania konkretnej sprawy. Jeżeli natomiast wniosek kwestionuje sam fakt bycia sędzią, zgodność z prawem powołania sędziego lub jego umocowania do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości, ma charakter abstrakcyjny, nie podając okoliczności faktycznych czy też uprawdopodobnienia zawartych w nim twierdzeń, mogących świadczyć o braku niezawisłości sędziego – musi zostać pozostawiony bez rozpoznania jako niespełniający konstytucyjnych warunków wniosku o wyłączenie sędziego.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Najwyższy, na podstawie przepisu art. 26 § 3 u.SN, orzekł jak w sentencji.